

TÜRK SANAYİSİNİN KALBİ TEKSTİL VE HAZIR GİYİM SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER

Hande UZUNOĞLU

Dünya ekonomisi zor bir süreçten geçiyor. 2009 yılında bir önceki yıla göre nispeten kendini toparlayan dünya ekonomisi yılsonunda Yunanistan'da patlak veren bütçe açığı ve borcu ile piyasalarda yaşanan şokun etkisi altında kaldı.

Günümüze kadar devam eden bu sorunun diğer AB ülkelerine sıçraması ihtimali de büyük tartışma yarattı.

Özetle; G-20 üyeleri içinde Batılı gelişmiş ekonomilerin bütçe açıkları büyüyor, kamu borç yükü artıyor, bazı bankalar ayakta durmakta zorlanıyor.

Yurtdışında ekonomik canlanmadaki bu kırılganlıklar gelen dış siparişlerin daha düşük hacimli olmasına ve stoklarda sınırlı bir düzeyin tutulmasına neden oluyor.

Bu durumda en büyük pazarımız olan AB'ye olan ticaretimiz de olumsuz etkileniyor.

AB ticaretinde büyük pay sahibi olan sektörlerden birisi de tekstil ve konfeksiyon sektörleridir.

2009 yılsonunda küresel ekonomik krizin de etkisiyle sektör ihracatında önemli bir ölçüde gerileme yaşandı.

Tablo 1: Sektörel Bazda İhracat Rakamları (bin \$)

SEKTÖRLER	OCAK-ARALIK			
	2008	2009	Değişim (09/08)	Pay(09) (%)
SANAYİ	110.876.814	81.306.928	-26,67	80,00
Tekstil ve Hammaddeleri	6.816.679	5.514.480	-19,10	5,43
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	15.740.051	13.297.909	-15,52	13,08
TÜRKİYE TOPLAM	132.027.196	101.629.000	-23,02	100

Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi, www.tim.org.tr (01.07.2010)

2009 yılında tekstil sektörü ihracatı yaklaşık yüzde 19, hazırgiyim sektörü ihracatı yüzde 16 azaldı. Öte yandan bu düşüşler sanayi alanında ve Türkiye genelinde yaşanan düşüşlerden daha azdır.

Bununla birlikte tekstil ve konfeksiyon sektörleri sanayi içerisinde en fazla ihracat yapan taşıt araçları ve yan sanayiden sonra gelmektedir.

Ülkemiz ihracatı açısından son derece önemli olan tekstil ve konfeksiyon sektörlerinin teşvik edilmesi büyük önem taşıyor.

Sektör temsilcileri AB'ye olan ihracatın devam ettirilmesinin yanı sıra krizden daha az etkilenen Doğu ülkelerine de ihracat yapılmasının gerekliliğini vurguluyor.

Sektörlerin 2010 yılı performansına bakıldığında ise; geçen yılın aynı dönemine göre ihracatta artış yaşandığı gözlemlenmektedir.

Tablo 2: Tekstil ve Konfeksiyon İhracatı (bin \$)

SEKTÖRLER	OCAK-MAYIS		
	2009	2010	Değişim (%)
Tekstil ve Hammaddeleri	2.063.342	2.574.687	24,8
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	5.055.343	5.810.138	14,9

Kaynak: İTKİB Ar&Ge ve Mevzuat Şubesi,
<http://www.itkib.org.tr/default.asp?cid=RAPORLAR> (01.07.2010)

Her iki sektör ihracatında da AB (27) ülkeleri yine ilk sırayı almaktadır. 2010 yılı Ocak-Mayıs döneminde AB (27) ülkelerine yapılan;

- Tekstil ve hammaddeleri ihracatında bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık yüzde 14'lük,
- Hazırgiyim ve konfeksiyon ihracatında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 15'lik bir artış yaşanmıştır.

Bununla birlikte dikkati çeken bir diğer unsur ülkemiz ihracatının diğer ülke gruplarına yaptığı ihracat rakamlarında yaşanan artışlardır.

Örneğin tekstil ve hammaddeleri sektöründe Eski S.S.C.B ülkelerine yapılan ihracat yüzde 58,6 artmıştır. Ortadoğu ülkelerine yapılan ihracat yüzde 13,4, Afrika ülkelerine yapılan ihracat yüzde 33,3 oranında artış göstermiştir. Asya ülkelerine yapılan ihracatın artış oranı ise yüzde 44,2'dir.

Benzer durum konfeksiyon ve hazır giyim sektöründe de görülmektedir. Ülke gruplarına göre artış rakamları şu şekildedir:

- Eski S.S.C.B ülkeleri yüzde 30,7,
- Ortadoğu ülkeleri yüzde 23,2,
- Asya ülkeleri yüzde 35,6'dır.

2010 yılı Ocak-Mayıs döneminde tekstil ve hammaddeleri pazarında 100 milyon doların üzerinde ihracat yapılan ülkeler şunlardır;

- + Rusya Federasyonu (313.932 bin \$)
- + İtalya (253.048 bin \$)
- + Almanya (150.324 bin \$)
- + Romanya (109.839 bin \$)

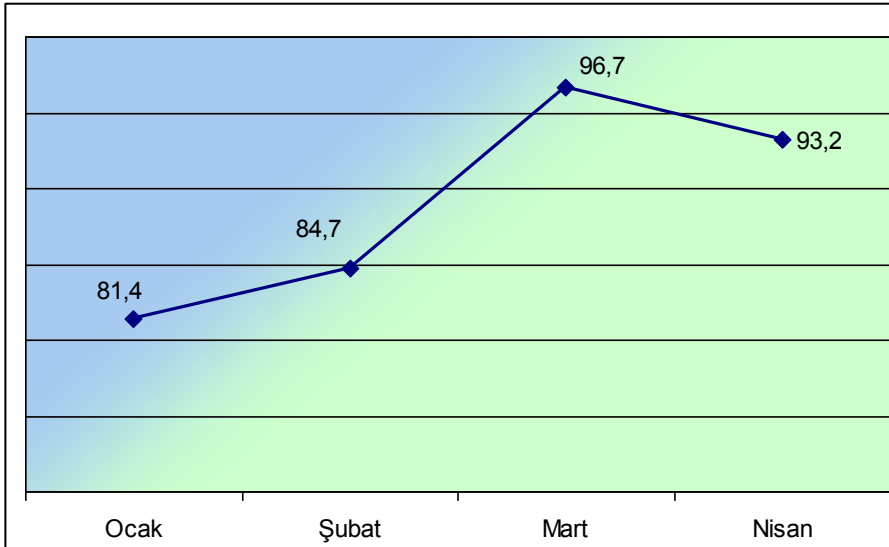
Aynı dönemde konfeksiyon ve hazır giyim pazarında Almanya'ya gerçekleştirilen ihracat 1.462.932 bin doları bulmuştur. Almanya'yı takip eden ilk 5 ülke ise şunlardır:

- + İngiltere (789.362 bin \$)
- + Fransa (469.215 bin \$)
- + İspanya (433.815 bin \$)
- + İtalya (301.759 bin \$)
- + Hollanda (285.457 bin \$)

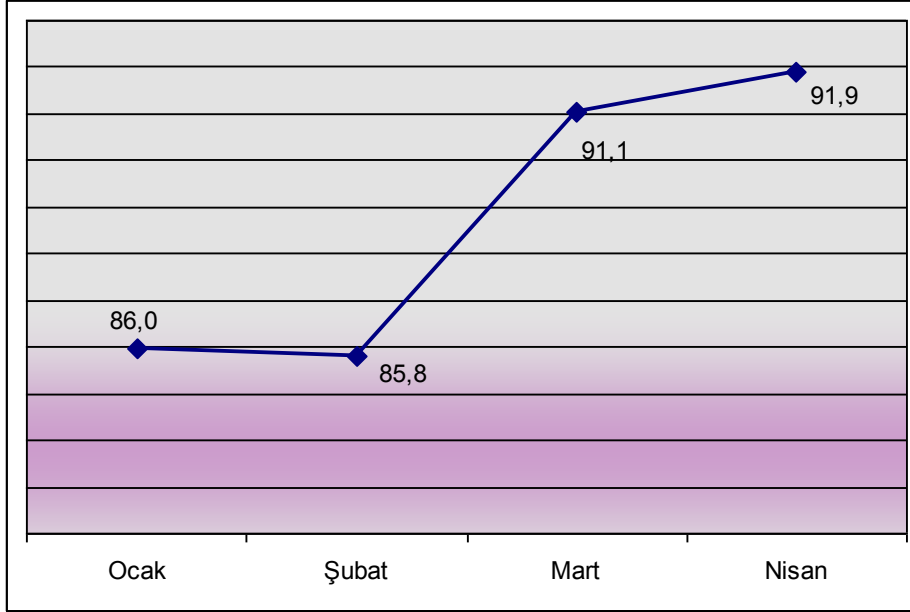
AB ülkeleri hala en büyük Pazar payına sahip olsa da Türk tekstil ve konfeksiyon sektörlerinin krizden daha az etkilenen pazarlardan payını artırma eğiliminde olduğu görülmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumunun tarafından yayınlanan sektörlerin üretim endekslerine bakıldığında; 2010 yılı içinde tekstil sektörü imalatında Mart ayında bir önceki aya göre yüzde 14,2 oranında bir artış yaşandığı görülmektedir. Ancak Nisan ayında bir önceki aya göre yüzde 3,6'lık yaşanan düşüş ile imalat endeksi 93,2'ye gerilemiştir.

Grafik 1. Tekstil Ürünleri İmalatı (2005=100)

Giyim eşyası imalatı ise 2010 yılı içerisinde Şubat ayında bir önceki aya göre yüzde 0,2'lik nispi bir düşüş gerçekleştirmiştir. Üretim endeksi Mart ve Nisan aylarında yükselişe geçmiştir ancak Nisan ayında artış hızı azalmıştır.

Grafik 2. Giyim Eşyası İmalatı (2005=100)**Tablo 3. 2010 Yılı Sanayi Üretim Endeksi-Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim Oranları (2005=100)**

İktisadi Faaliyet	Ocak	Şubat	Mart	Nisan
İmalat Sanayi	14,6	20,4	24,0	18,6
Tekstil ürünleri imalatı	19,5	28,7	25,3	22,0
Giyim eşyası imalatı	-0,6	14,5	14,4	15,8

Kaynak: TÜİK

Tekstil ve konfeksiyon sektörleri ihracat rakamları, istihdam kapasitesi ve sanayi içindeki payı ile ülkemizin sanayileşmesinde ve küresel pazarlarda yer almasında büyük bir payı olmuştur.

Tekstil ve hazır giyim sektörü birlikte değerlendirildiğinde, gayri safi yurt içi hasıla, imalat sanayi ve toplam sanayi üretimindeki pay, ihracat, ekonomiye sağladığı net döviz girdisi, istihdam, yatırımlar, dışa açıklık ve makro-ekonomik büyüklükler açısından Türkiye'nin birinci sektörü konumundadır. Tekstil ve hazır giyim sanayi ülkemiz GSYH'nın yaklaşık yüzde 10'unu sağlamaktadır. (Tekstil, Hazırgiyim, Deri ve Deri Ürünleri Sektörlerine Yönelik

Strateji Belgesi, T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Eylül 2008, s.4)

Son derece önemli olan bu sektörlerin desteklenmesi ve teşvik edilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu hususta; ülkemizde tekstil ve konfeksiyon sektörüne yönelik özel bir teşvik politikasının olması gerektiğinin altı çizilmektedir.

Hükümetin küresel kriz karşısında uygulamaya koyduğu teşvik politikası sektörel teşvik politikasını kapsıyor gibi gözükse de, teşvik almak için Doğu Bölgelerine yatırım yapılmasını istemektedir.

Bu durum olumlu bir gelişme olarak görülse de göz ardı edilen husus o bölgenin yatırımcı için cazip ve fizibl olmaması durumunda burada yatırımı tutundurmanın kolay olmayacağıdır. Bu bölgelerde yatırım yapılması isteniyorsa, teşvik politikasının sosyo-ekonomik önlemlerle eş zamanlı yürütülmesi gerekmektedir.

Sektörün gelişiminin önünün açılması için alınması gereken önlem enerji ve istihdam maliyetlerinin düşürülmesidir. Bununla birlikte alınması gereken diğer önlemleri de şu şekilde sıralayabiliriz:

- Mevcut pazarlarda ihracatın artırılması için sektörün rekabetçiliğinin artırılması yönünde tedbirler alınmalı ve destekler sağlanmalı, pazar araştırma desteği verilmeli.
- Firmaların finansman problemleri, teminat sorunu çözümlenmeli bu yönde gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı.
- Katma değeri yüksek ürünlerin üretimi buldukları yerlerde, özellikle doğal kümelerin yapılanmış olduğu illerde kalınmalı, Güneydoğu'daki kümelenmenin olduğu illerde mevcutların yanı sıra yeni ortaklıklar tesis edilmeli veya yeni firma kuruluşları desteklenmeli.
- Sektörel kümelenmenin olduğu tüm iller teşviklerden eşit olarak faydalanmalı.

Sektörün önünde işsizlik ve kayıtdışı gibi önemli sorunlar da bulunmaktadır. Ülkemiz ihracatına ve istihdamına büyük ölçüde katkı sağlayan sektörün bu sorunları göz ardı edilmemelidir.

Kriz döneminde sektörün önemli pazarlarında daralmalar yaşanmış olsa da firmalar yeni Pazar arayışlarına girmeye başlamıştır. Asya, Afrika ülkelerinde yeni iş ilişkilerinin kurulmaya başlandığını görmekteyiz. Ancak sektörün gelişmesi için yatırım, ihracat, üretim ve istihdamı teşvik edici önlemlerin de beraberinde alınması gerekmektedir.

Ayrıca sektörde yüksek katma değerli ürün üreten ve marka olan firmalar desteklenmelidir. Türkiye'de firmaların ürünlerini geliştirmesi ve yeni ürünler ortaya koyabilmesi açısından önem taşıyan ar-ge faaliyetlerinin istenilen düzeye getirilebilmesi için bu konuda yeterli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

